J
A
A
V
R
E
R
S
L
A
G
14
NEPLUVI

G

inhoud

0 Voorwoord 5
1 Structuur van de pluimveesector 11
2 Voedselveiligheid en kwaliteit 15
3 Dierenwelzijn 21
4 Diergezondheid 27
5 Milieu 31
6 De consument 33
7 Export 37
8 Sociale zaken 43
9 Marktinformatie 47

NEPLUVI

voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van NEPLUVI van 2014. Hierin vindt u een overzicht van de onderwerpen die de pluimveevleesverwerkende industrie dit jaar hebben beziggehouden.
In 2014 werd de pluimveesector opgeschrikt door enkele uitbraken van een hoogpathogeen vogelgriepvirus (HPAI). Dit was al sinds 2003 niet meer voorgekomen in Nederland. Dankzij een voortvarende aanpak en een goede samenwerking tussen de sector, de overheid en de NVWA, zijn de uitbraken deze keer tot een handvol beperkt en heeft het virus zich niet versleept tussen bedrijven.
Hierbij moeten we in de gaten houden dat de maatregelen niet zwaarder zijn dan nodig. Het is belangrijk om snel specifieke beperkingen in te stellen. Het is echter van net zo'n groot belang om deze beperkingen op te heffen zodra dit mogelijk is. Hierdoor kunnen problemen rond dierenwelzijn en export grotendeels worden voorkomen. Zo kan het bij langere beperkingen voorkomen dat dieren te zwaar worden, omdat ze niet naar het slachthuis kunnen worden getransporteerd. Exportmoeilijkheden kunnen ontstaan als andere landen de getroffen maatregelen niet begrijpen of deze 'doortrekken' naar de import van Nederlandse producten in hun eigen land.
Ondanks de tegenslag door de HPAI-uitbraken en de weerstand die ngo's blijven bieden tegen de gangbare vleeskuikenhouderij en de verkoop van pluimveevlees, is de productie van de sector ook dit jaar gestegen ten opzichte van 2013. Kippenvlees is gemakkelijk te bereiden, snel klaar, smaakvol en betaalbaar en blijft daarom een aantrekkelijke en goede keuze voor de Nederlandse consument.
Het is van belang onze sector te blijven professionaliseren en te ondersteunen om ook in de toekomst te kunnen inspelen op de toenemende behoefte aan verantwoord, gezond en veilig pluimveevlees.
De afgelopen 10 jaar heeft Jan Odink zich hiervoor als voorzitter van NEPLUVI onvermoeibaar ingezet, waarvoor wij hem hartelijk willen bedanken. Ik hoop als zijn opvolger vanaf 2015 ook mijn bijdrage hieraan te kunnen leveren.

Gert-Jan Oplaat, voorzitter NEPLUVI

Pluimveevleessector in de media

De Nederlandse pluimveevleessector haalde in 2014 veelvuldig de nieuwsrubrieken van kranten, vaktijdschriften en websites. NEPLUVI heeft de meest opvallende nieuwskoppen van het afgelopen jaar voor u op een rij gezet.

‘Stijging consumptie pluimveevlees en eieren’ *13 februari 2014 | Pluimveeweb.nl*

‘Kip levert 17 procent meer vlees op’
8 maart 2014 | Nu.nl

‘NEPLUVI neemt reclame- en promotiecampagnes over van PPE’ *27 maart 2014 | Boerderij.nl*

‘Binnenhofbarbecue is sectorpromotie in een snelkookpan’
3 juli 2014 | Boerderij.nl

‘Kritiek NEPLUVI op Zuid-Afrikaanse heffing’

23 juli 2014 | Boerderij.nl

‘Chloorkip splijtzwam in handelsdeal VS’

31 juli 2014 | Boerderij.nl

‘Wereldproductie pluimveevlees groeit’

30 juli 2014 | Boerderij.nl

‘Poetin beantwoordt sancties met boycot’
6 augustus 2014 | Telegraaf
‘Oplaat voorgedragen als voorzitter NEPLUVI’
1 september 2014 | Boerderij.nl
‘NEPLUVI schort cao-overleg op’
1 september 2014 | Meat-co.nl

‘ACM inventariseert pluimvee- en eierprijzen’

2 oktober 2014 | Boerderij.nl

‘Overleg cao pluimvee-industrie nog in impasse’ 14 oktober 2014 | Boerderij.nl

‘Verschillen in optreden inspecteurs NVWA’

Harry Paul, inspecteur-generaal NVWA tijdens ALV NEPLUVI

29 oktober 2014

‘Campagne tegen ‘ploflkip’ bij Keurslagers’

6 november 2014 | Boerderij.nl

‘Vrijhandelsakkoorden bedreigen pluimveehouderij’ *11 november 2014 | Boerderij.nl*

‘Vervoersverbod om hoogpathogene variant vogelgriep’
16 november 2014 | Volkskrant

‘Export pluimveeproducten derde landen nagenoeg stil’ *10 december 2014 | Boerderij.nl*

‘Hygiënemaatregelen pluimvee worden nageleefd’ *17 december 2014 | Boerderij.nl*

‘Antibioticagebruik bij vleeskuikens 14% gedaald in 2014’
9 april 2015 | Pluimveeweb.nl

AVI
NED
PLUIM
NED
OVO
NED

1

Structuur van de pluimveesector

In de pluimveesector zijn grofweg twee ketens te onderscheiden: de pluimveevleesketen en de eierketen. Beide ketens en de diverse hiertoe behorende schakels kennen verschillende vertegenwoordigers. De bestaande brancheorganisaties hebben in 2014 drie nieuwe, overkoepelende organisaties opgericht.

AVINED

AVINED vertegenwoordigt de gehele pluimveesector. Voor de sector is AVINED bijvoorbeeld het directe aanspreekpunt bij de uitbraak van een dierziekte. Daarnaast beheert de stichting enkele nationale databases, zoals die van de antibioticaregistraties. AVINED voert het beheer over het KIP-systeem, waarin al het pluimvee en de pluimveebedrijven staan geregistreerd.

PLUIMNED

PLUIMNED vormt de vertegenwoordiging van de pluimveevleessector. Zo beheert PLUIMNED de kwaliteitssystemen binnen deze sector en dus IKB-KIP.
Daarnaast faciliteert deze stichting, indien nodig, relevant wetenschappelijk onderzoek.

OVONED

OVONED vertegenwoordigt de eiersector. IKB-EI is de verantwoordelijkheid van OVONED. Daarnaast behartigt deze stichting waar nodig de belangen van de eiersector.

Kuikenslachterijen 2014

Vleeskuikenslachterijen

< 10.000 ton

Uden	*KemperKip*

10.000 - 30.000 ton

Panningen	*Van der Linden Poultry Products*
Leek	*Pluimveeslachterij Gebr. Heijs*
Hunsel	*Mieki Hunsel*

30.000 - 50.000 ton

Stroe	*Pluimveeverwerking Jan van Ee*
Haulerwijk	*Frisia Food*
Breukelen	*Pluimveeslachterij C. van Miert*

> 50.000 ton

Wehl	*Esbro*
Nijkerkerveen	*Van den Bor Pluimveeslachterij*
Blokker	*Plukon*
Goor	*Plukon*
Dedemsvaart	*Plukon*
Zevenhuizen	*Exportslachterij Clazing*
Putten	*Storteboom Fresh*
Grootegast	*Storteboom Kornhorn B.V.*
Nunspeet	*Gecombineerde Pluimvee Slachterijen*

Overige pluimveeslachterijen

Epe	*Pluimveeslachterij G.P. Remkes*
Dronrijp	*W. van der Meer en Zonen*
Harderwijk	*Deassem*
Ermelo	*Tomassen Duck-To*

Verantwoorde productie

Met de oprichting van AVINED, PLUIMNED en OVONED heeft de sector de controle op een kwalitatief hoogwaardige en verantwoorde pluimveevlees- en eierproductie zeker gesteld voor de toekomst. Een belangrijk aspect hierbij is dat deze organisaties de bevoegdheid krijgen om via Algemeen Verbindend Verklaringen regels op te leggen aan de gehele sector. Op deze manier worden zogeheten 'freeriders' voorkomen.
De overleggen tussen de overheid en de drie organisaties over mogelijke bevoegdheden zijn in 2014 nog in volle gang.
Naast de drie overkoepelende organisaties zijn diverse brancheorganisaties al vele jaren actief binnen de sector. De Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP) en LTO-NOP behartigen de belangen van de primaire sector. De eierhandelaren zijn verenigd in de Algemene Nederlandse Vereniging van Eierhandelaren (ANEVEI).

NEPLUVI behartigt tot slot de belangen van de pluimveeverwerkende industrie. Hiertoe behoren pluimveeslachterijen, -uitsnijderijen, diverse handelaren in slachtpluimvee en pluimveevlees en een enkel koel/vrieshuis. Ook de fabrikanten van slachthuisapparatuur en broederijuitrustingen voor de vleeskuikenhouderij zijn aangesloten. In 2014 produceerden de leden van NEPLUVI meer dan 90% van de totale marktwaarde aan pluimveevlees in Nederland en verrichtten zij meer dan 99% van de pluimveeslachtingen in Nederland.

◀ ***Overzicht van de pluimveeslachterijen die zijn aangesloten bij NEPLUVI***

Peter Poortinga: *„De pluimveevleesketen voldoet van begin tot eind aan strenge regels met betrekking tot productiewijze, hygiënisch werken en kwaliteit. Hiermee loopt de Nederlandse sector voorop in de wereld en produceren wij een veilig en hoogwaardig eindproduct voor de consument."*

2

Voedselveiligheid en kwaliteit

Bij de productie van voedsel staat de consument voorop. De consument moet er vanuit kunnen gaan dat het voedsel kwalitatief goed en veilig is. Incidenten rond producten die niet aan de kwaliteitseisen voldoen of die schadelijk zijn voor de volksgezondheid kunnen negatieve gevolgen hebben voor het imago van de pluimveevleessector. Voedselveiligheid en kwaliteit zijn daarom essentiële onderdelen van de pluimveevleesproductie.

Kwaliteitssystemen

In de pluimveesector zijn diverse kwaliteitssystemen van kracht om voedselveiligheid en kwaliteit te waarborgen. De door het bedrijfsleven ontwikkelde Integrale Keten Beheersingsystemen (IKB) bieden garanties over de kwaliteit en de herkomst van een product en over de manier van produceren in alle schakels van de keten. In de pluimveevleesketen is hiervoor IKB-KIP in het leven geroepen. Daarnaast houdt IKB-PSB controle op pluimveeservicebedrijven, waartoe de vang- en laadploegen behoren. Ondanks het feit dat het om een vrijwillig, maar niet vrijblijvend systeem gaat, bestrijken de IKB-systemen het grootste deel van de Nederlandse bedrijven in de pluimveevleesketen. Uit deze keten afkomstige producten worden onder meer gecontroleerd op dierenwelzijnsaspecten, medicijngebruik, voedselveiligheid, hygiëne en milieucontaminanten.

Riskplaza

Bij het produceren van voedsel voor humane consumptie is het van belang dat alle ingrediënten van het eindproduct, bijvoorbeeld kruiden, veilig zijn voor humaan gebruik. RiskPlaza is een databank waarin informatie is opgeslagen over de voedselveiligheid van ingrediënten. In deze databank is een overzicht opgenomen met mogelijke gevaren die bepaalde ingrediënten met zich kunnen meebrengen en informatie hoe deze risico's te beheersen zijn.

Binnen Stichting RiskPlaza werken de betrokken sectoren, de NVWA en de certificerende instellingen samen om deze databank up-to-date te houden en om vlees- en voedingsproducenten op de hoogte te houden van eventuele wijzigingen. NEPLUVI is in deze stichting vertegenwoordigd.
Door het gebruik van RiskPlaza toont een bedrijf aan dat het zich bewust is van de mogelijke gevaren van de gebruikte ingrediënten en dat het hiermee op een verantwoorde manier omgaat. Deze onderkenning van mogelijke gevaren is een onderdeel van het wettelijk verplichte HACCP-systeem en hieraan levert RiskPlaza een belangrijke bijdrage.
Het is van belang erbij stil te staan dat de pluimveevleesketen niet stopt in de supermarkt. De consument is een wezenlijk deel van de keten, die ook haar bijdrage levert aan de voedselveiligheid. Een juiste en zorgvuldige bereiding van het pluimveevlees, een afdoende verhitting van producten en een hygiënische productbehandeling waardoor geen kruisbesmetting in de keuken ontstaat, vormen de laatste voorwaarden voor een veilige en gezonde maaltijd.

Taskforce Voedselvertrouwen

In februari 2013 kwam in het nieuws dat een Nederlandse vleeshandelaar paardenvlees vermengde met rundvlees en dit als puur rundvlees doorverkocht. Een laakbare werkwijze die het vertrouwen in voedselproducenten heeft geschaad en tot politieke discussies leidde. In 2014 heeft de Nederlandse overheid in navolging hiervan de Taskforce Voedselvertrouwen opricht. Doel van deze taskforce is om ervoor te zorgen dat in de toekomst het vertrouwen in het voedsel behouden blijft. Ook NEPLUVI neemt deel aan de overleggen van de taskforce.
Aantasting van het vertrouwen is te voorkomen door in de keten alleen geaccepteerde kwaliteitssystemen te hanteren, waarvan ook productintegriteit deel uitmaakt. Vanuit deze gedachte nodigt de taskforce de verantwoordelijken uit om de kwaliteitssystemen verder te ontwikkelen en deze aan te melden voor toelating als ‘geaccepteerd systeem’ op een lijst ‘geborgde ketens’.
De NVWA voert het acceptatietraject van de kwaliteitssystemen uit. Hiervoor worden de voorgestelde systemen getoetst aan de hand van vastgestelde criteria. De deelnemende organisaties hebben een stichting in het leven geroepen, die de gecertificeerde kwaliteitssystemen van bedrijven in de keten op internet publiceert (www.ketenborging.nl). Websitebezoekers kunnen nagaan of bedrijven bepaalde gecertificeerde kwaliteitssystemen hanteren.
De Nederlandse overheid zette veel druk op de sectoren om bovengenoemde zaken al op zeer korte termijn geregeld te hebben. NEPLUVI stelt zich echter kritisch op en waarschuwt voor schijnzekerheden. Het kost tijd om (grote) kwaliteitssystemen aan te passen en om de deelnemers aan extra voorwaarden te laten voldoen.

Voor het voortbestaan van de Nederlandse agrarische sector is het van belang om de positie van betrouwbare handelspartner te behouden. NEPLUVI staat dan ook volledig achter een goede controle op een kwalitatief hoogwaardige productie.

Salmonella

In de afgelopen jaren is veel werk verzet in de sector om Salmonella te bestrijden. In de Nederlandse wetgeving én in die van de EU wordt bij pluimveevlees een onderscheid gemaakt tussen Salmonella enteritidis (Se) en Salmonella typhimurium (St) en de overige Salmonellavarianten. De wettelijke eisen voor Se en St zijn strikter dan voor de andere varianten.
In Nederland zijn op vleeskuikenbedrijven extra geborgde, onafhankelijke monsternames ingesteld om zo goed mogelijk in de keten op de hoogte te zijn van de Salmonellastatus van de dieren. Slachterijen kennen deze Salmonellastatus hierdoor al vóór de aankomst van een koppel en kunnen dan maatregelen nemen, zoals logistiek slachten en, indien nodig, het verhitten van het product voor verkoop aan de consument.
Daarnaast heeft de Nederlandse sector afgesproken om, naast de monsters die vastgelegd zijn in EU-wetgeving, in pluimveeslachterijen extra monsters te nemen voor het plan van aanpak. Dit betreft blindedarm- en borstvelmonsters. De uitslagen van de monsters worden gebruikt ter controle van het systeem.

Campylobacter

Na de successen die de afgelopen jaren zijn behaald bij het voorkomen dat Salmonella op pluimveevlees terechtkomt, is de focus verschoven naar de aanpak van Campylobacter. Bij de bestrijding van Campylobacter is niet een volledige afwezigheid, maar wel een laag niveau op het vlees het streven. Een grote hoeveelheid Campylobacter op pluimveevlees kan bij onvoldoende keukenhygiëne schadelijk zijn voor de volksgezondheid en een gedegen aanpak is daarom van belang. De pluimveevleesketen doet al enkele jaren onderzoek naar het verminderen van Campylobacterniveaus.
In het kader van deze aanpak hanteren de vleeskuikenslachterijen sinds maart 2014 het private Proces Hygiëne Criterium (PHC) voor Campylobacter. Dit in 2013 opgestelde criterium houdt in dat bedrijven controleren op de aanwezigheid van Campylobacter en bij overschrijding van de normen hun slachtprocessen nalopen en waar mogelijk aanpassen om de overschrijdingskans in de toekomst te minimaliseren. Het criterium is een volgende stap in de strijd tegen de aanwezigheid van Campylobacter op (pluimvee)vlees, waarin enkele EU-landen in 2014 zijn verwikkeld. NEPLUVI verzamelt de uit de monitoring voortkomende gegevens om een duidelijk beeld te krijgen van het voorkomen van Campylobacter in Nederlandse pluimveeslachterijen. Een onderlinge vergelijking kan aanleiding zijn om bepaalde stappen in het productieproces nader te belichten.

Naast de pluimveeslachterijen, is het van belang ook in de rest van de pluimveevleesketen Campylobacter in kaart te brengen en om de reduceringsmogelijkheden te inventariseren. In het kader hiervan heeft NEPLUVI in 2014, samen met LTO-NOP, NVP, AVINED, WUR en het CVI, een onderzoeksvoorstel ingediend, dat behoort tot het topsectorbeleid. Het onderzoek met de titel 'Beheersing Campylobacter in de pluimveeketen' richt zich op beheersmaatregelen in de primaire sector en de vleesverwerkende sector, op de relatie 'reinheid' van aangevoerde dieren en Campylobacterniveau en op de ontwikkeling van een geschikt vaccin.
De topsectoren hebben voor 2015 een subsidie toegekend aan dit project. In de primaire sector is in 2014 al een begin gemaakt met een proef rond het gebruik van vliegennetten in pluimveestallen om het Campylobacterniveau te verlagen.
Daarnaast is NEPLUVI nauw betrokken bij het project Campybro, dat enkele jaren geleden is gestart. In het kader van dit onderzoeksproject bekijken diverse partijen uit Europa de mogelijkheden om Campylobacter te verminderen. Hiervoor zijn twee strategieën ontwikkeld. Allereerst een kortetermijnaanpak via het pluimveevoer en ten tweede een langetermijnaanpak, waarbij de mogelijkheden voor vaccinaties tegen het licht worden gehouden.

Multiresistente bacteriën

Het terugdringen van multiresistente bacteriën, zoals bacteriën die ESBL produceren, is een onderwerp dat Nederland al geruime tijd bezighoudt.
De resistentie van bacteriën is met name in de humane gezondheidszorg een probleem, omdat dit de efficiënte behandeling van ziekten belemmert. Veelvuldig gebruik van antibiotica, het niet volledig afmaken van voorgeschreven kuren en het gebruik van zwaardere antibiotica als dit wellicht onnodig is, zijn mogelijke oorzaken van het hoge aantal resistente bacteriën. Hoewel dit in mindere mate een probleem is in de dierlijke gezondheidszorg, hebben de dierlijke sectoren zich vanwege het potentiële risico voor de volksgezondheid een aantal jaar geleden als doel gesteld een sterke reductie van het antibioticumgebruik te realiseren.
In de afgelopen jaren heeft de sector haar inzet op dit gebied al bewezen, door de gestelde doelen voor antibioticumreductie ruimschoots te halen. In het bijzonder de pluimveevleessector heeft ruim binnen de gegeven tijd deze doelstellingen gehaald. Het blijft van belang om de mogelijkheden voor een verdere vermindering van het antibioticumgebruik te onderzoeken en te benutten. De afname van het antibioticumgebruik blijkt in de praktijk snel voor een vermindering van de hoeveelheid resistente bacteriën te zorgen. Helaas kan ook in koppels zonder antibioticumgebruik sprake zijn van aanwezigheid van (een laag niveau) multiresistente bacteriën. Dat is ook op andere producten (groenten) en in het milieu het geval. Naast een daling van het totale gebruik, is een focus op de reductie van het gebruik van modernere antibiotica belangrijk.

Arno Dekkers: *„Het is jammer dat een aantal organisaties een onterecht slecht beeld van onze sector schetst. Het is van belang om met zijn allen transparant te zijn en te laten zien hoeveel stappen de sector elk jaar weer zet in het verbeteren van haar productie op het gebied van dierenwelzijn, milieuvriendelijkheid, voedselveiligheid en kwaliteit. Pluimveevlees is een hoogwaardig product en dat mag gezegd worden."*

3

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn is altijd al een belangrijk aandachtspunt geweest bij dierlijke productie. De afgelopen jaren heeft het onderwerp steeds meer aandacht gekregen, ook in regelgeving. Bij de productie van dierlijke producten is het van belang de dieren hun hele leven op een juiste manier te houden en te verzorgen.

Gids Goede Praktijken Welzijn van Dieren in Pluimveeslachterijen

De Europese Verordening (EG) 1099/2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden is sinds 1 januari 2013 van toepassing. In deze verordening zijn diverse eisen en aanbevelingen rond het doden van dieren opgenomen, onder meer voor pluimvee. De wet adviseert de EU-lidstaten een gids voor goede praktijken op te stellen. Met de gids worden deze goede praktijken op een handzame manier inzichtelijk gemaakt voor de betrokken bedrijven. De bevoegde autoriteit of het bedrijfsleven kan een dergelijke gids opstellen.
In Nederland heeft het bedrijfsleven in 2013 het initiatief genomen om een Gids voor Goede Praktijken voor pluimveeslachterijen op te stellen. Naast NEPLUVI en haar leden, waren het PPE en de NVWA betrokken bij dit proces. Het doel van de gids is om de dierenwelzijnswetten inzichtelijk te maken voor de pluimveeslachterijen en om het welzijn van de dieren in deze bedrijven te waarborgen.
In 2014 is de laatste hand aan de gids gelegd en in september is deze gepubliceerd. De gids biedt een overzicht van alle stappen in het productieproces, van het moment van aankomst van de dieren op het terrein van het slachthuis tot het ogenblik dat de dieren zijn gedood. Voor elke stap zijn de wettelijke eisen overzichtelijk opgenomen en worden voorbeelden van formulieren aangeboden. Een van de onderdelen in de welzijnsgids is de aanwezigheid van een Poultry Welfare Officer (PWO) in het slachthuis. Deze dient gedurende het slachten altijd aanwezig te zijn om het welzijn van de dieren te bewaken. Iedere PWO moet een cursus hebben gevolgd en officieel gecertificeerd zijn door een bevoegde partij. In Nederland is dit SVO/Lobex.
Pluimveeslachterijen kunnen (vrijwillig) gebruikmaken van de gids bij de inrichting van hun productieproces volgens de normen, zoals die zijn vastgelegd in Verordening (EG) 1099/2009.

Nieuwe kipconcepten

Als antwoord op de maatschappelijke discussies rond het welzijn van vleeskuikens, zijn in de afgelopen jaren diverse nieuwe concepten ontwikkeld. Zo kan de consument kiezen uit een breed scala aan producten, met steeds een andere focus op dierenwelzijn, milieu en prijs.
Al in 2012 zijn de besprekingen tussen de retail en de pluimveesector rond de 'Kip van Morgen' gestart. Dit leidde in 2013 tot de bekendmaking van de aan dit concept gestelde eisen. De Kip van Morgen zal de nieuwe, duurzamere basiskip in de Nederlandse supermarktschappen worden. De tot dit concept behorende kippen beschikken over meer ruimte, afleidingsmateriaal, groeien langzamer en worden gevoerd met duurzame voeding, RTRS-gecertificeerd sojaschroot. De langzamere groei gaat wel ten koste van de zeer gunstige carbon footprint van kip.
De Kip van Morgen zal vanaf 2015 in de winkels te vinden zijn. Diverse supermarkten gaven in 2014 al concreet invulling aan deze afspraken door de lancering van eigen concepten. Zo presenteerde Albert Heijn de 'Hollandse Kip' en ontwikkelde Jumbo de 'Nieuwe Standaard Kip'.
Enkele ngo's waren niet tevreden met deze concepten en vielen over de claims 'duurzame', 'verantwoorde' en 'diervriendelijke kip'. De Reclame Code Commissie gaf de ngo's gelijk. Verkopers mogen deze concepten, dus ook het vlees met 1 ster van het Beter Leven-kenmerk van de Dierenbescherming, niet meer met dergelijke termen presenteren. Enkele maatschappelijke organisaties waarderen deze stappen in de sector niet en halen deze zelfs onderuit. Dit komt dergelijke initiatieven in de sector niet ten goede.

Verbeteren vangen, laden & transporteren

Het waarborgen van een goed welzijn van de dieren in het gehele productieproces heeft altijd de aandacht van de sector. Het vangen, het laden en het transporteren van pluimvee zijn hierbij kritische punten. Ook in 2014 heeft dit onderwerp in de schijnwerpers gestaan. Onzorgvuldig vangen en laden kunnen niet alleen een negatieve impact hebben op het dierenwelzijn, maar ook op de kwaliteit van het eindproduct.

De NVWA heeft onderzoek gedaan naar het letsel dat pluimvee oploopt gedurende het proces van vangen, laden, transporteren en uitladen op het slachthuis. Op basis van dit onderzoek constateert zij een omvangrijk gemiddeld vleugelletsel van 3%. Een andere bevinding van de NVWA is dat het uit de keten nemen van kapotte containers en een goede reiniging onvoldoende zijn geborgd. Ook de stahoogte van de dieren in de containers wordt in enkele gevallen als onvoldoende beoordeeld.

Naar aanleiding van dit onderzoek heeft staatssecretaris Dijksma van Economische Zaken in de eerste helft van het jaar brieven over het vervoer van pluimvee en de NVWA-rapportage 'Project vervoer pluimveeketen 2013' aangeboden aan de Tweede Kamer. In antwoord op deze brieven en de rapportage, vond begin september een Algemeen Overleg Dierenwelzijn plaats in de Tweede Kamer. Tijdens dit overleg kwamen deze onderwerpen ter sprake.

Naar aanleiding van de rapportage heeft NEPLUVI contact gezocht met de NVWA en andere beleidsmakers. Een aantal opmerkingen van de NVWA verdient namelijk enige nuance. Volgens de huidige wetgeving moet levend pluimvee, in tegenstelling tot andere diersoorten, zittend worden vervoerd. Dit vermindert sterk de kans op letsel tijdens het transport, bijvoorbeeld als een vrachtwagen een bocht moet nemen of onverwachts moet afremmen. Als pluimvee tijdens het transport staat, zullen de dieren gedurende het transport proberen hun evenwicht te bewaren door met hun vleugels te klapperen.
Dit vergroot het risico op letsel aanzienlijk. Het zittend vervoeren van pluimvee is daarom een gangbare transportmethode in de mondiale pluimvee-industrie.
Tevens heeft NEPLUVI kanttekeningen geplaatst bij de letselpercentages, die zijn geconstateerd na de verdoving op het keurbordes.

CAS-systeem

Sinds dit jaar verdoven meer bedrijven met behulp van het Controlled Atmosphere Stunning (CAS)-systeem. Aan de hand van de verkleuring van blauwe plekken kan in theorie worden geanalyseerd op welk moment deze plekken zijn ontstaan. In de praktijk blijkt dit echter niet zo eenvoudig. In het CAS-systeem ontstane blauwe plekken zouden onterecht kunnen worden beschouwd als letsel.
Bij dit systeem komt het vaker voor dat in het excitatiestadium – het stadium waarin de dieren al gevoelloos zijn – convulsies plaatsvinden. Door letselgevallen te analyseren ná het verdoven, is volgens NEPLUVI de kans groot dat tijdens het vervoer ontstaan letsel wordt overschat.

Vangen en laden

Desalniettemin onderschrijft NEPLUVI het standpunt dat in het traject van vangen, laden en transporteren nog dierenwelzijnsverbeteringen mogelijk zijn. NEPLUVI heeft haar leden in 2014 opgeroepen alleen gebruik te maken van IKB-PSB-erkende vang- en laadploegen. AVINED heeft hetzelfde verzoek verstuurd aan alle pluimveehouders en aan de vang- en laadploegen zelf.
Bij het vangen van het pluimvee dient de pluimveehouder altijd aanwezig zijn. Een ander belangrijk advies is om hiervoor geen vangmachines in te zetten, als deze meer vleugelbreuken kunnen veroorzaken.

SVO heeft in 2014 al enkele cursussen verzorgd voor de vang- en laadploegen van enkele slachterijen. De vang- en laadploegen zijn uitgenodigd op slachthuizen om daar te zien welke effecten specifieke vangmethodes kunnen hebben op het pluimvee. Deze slachthuisbezoeken zijn positief ontvangen.
De sector neemt nu de mogelijkheden voor het instellen van een verplichte welzijnscursus voor vang- en laadploegen onder de loep.

Niet alleen in Nederland, maar binnen heel Europa vindt veel vervoer van (slacht)pluimvee plaats. Terwijl de transporttijden in Nederland over het algemeen beperkt zijn, is binnen Europa soms sprake van langere transporten van meer dan 8 uur.
Om het welzijn van het pluimvee in geheel Europa tijdens het transport te waarborgen, heeft de a.v.e.c. een Europese Gids voor Transport van Pluimvee opgesteld. Deze binnenkort te publiceren gids vormt een handleiding voor pluimveetransporteurs in heel Europa om pluimvee op een verantwoorde en diervriendelijke wijze te kunnen vervoeren.

Gert van den Bor: *„Een uitbraak van een besmettelijke dierziekte heeft altijd een grote impact op een sector. Het is daarom van groot belang om als bedrijfsleven, overheid en controlerende instanties nauw samen te werken om een uitbraak snel onder controle te krijgen. Ook dit jaar heeft de Nederlandse sector bewezen dit goed in de vingers te hebben en daar mogen we trots op zijn."*

4

Diergezondheid

2014 zal de boeken ingaan als het jaar waarin Nederland werd geconfronteerd met Hoogpathogene Aviaire Influenza (HPAI), ofwel vogelgriep. Na de uitbraak in 2003 heeft deze ziekte zich jarenlang rustig gehouden.
Wel werden af en toe gevallen van laagpathogene vogelgriep ontdekt. Het intensieve monitorings- en bestrijdingssysteem dat Nederland hanteert, is erop gericht te voorkomen dat een laagpathogene variant naar een hoogpathogene variant muteert, wat in al die jaren ook nooit is gebeurd.

Vogelgriep (HPAI)

In de tweede helft van november werd binnen twee weken HPAI van het type H5N8 vastgesteld op vijf pluimveebedrijven. Het betrof tenminste 4 afzonderlijke introducties uit de omgeving. Hetzelfde virus is in wilde vogels gevonden. Deze HPAI-variant is niet gevaarlijk voor de mens, maar wel dodelijk voor pluimvee. Het pluimvee op de besmette bedrijven is volgens protocol geruimd en de benodigde andere maatregelen zijn genomen.
Naast de instelling van beschermings- en toezichtsgebieden zijn ook landelijke bestrijdingsmaatregelen genomen. Een van deze maatregelen is het instellen van een standstill voor maximaal 72 uur in geheel Nederland. Dit is belangrijk om mogelijke contacten in beeld te brengen en verdere verspreiding van het virus door versleping te voorkomen. Een dergelijke standstill brengt echter ook veel problemen met zich mee, zoals slachtrijp pluimvee dat niet naar het slachthuis kan en eendagskuikens die niet mogen worden verplaatst. Doordat kort na elkaar twee standstills werden ingesteld, namen de problemen toe.
Na de vierde uitbraak werden vier regio's ingesteld. Transport van pluimvee tussen deze regio's was niet toegestaan. Deze maatregel kan bij een HPAI-uitbraak een bijdrage leveren aan de vermindering van de kans op versleping van het virus. De manier waarop deze maatregel werd uitgevoerd, leidde echter tot veel onduidelijkheid voor landen buiten Nederland.

Zo besloten de Belgische autoriteiten de grens te sluiten voor pluimvee en pluimveevleesproducten uit Nederland. Producten die binnen Nederland niet mogen worden vervoerd, mogen in hun ogen ook niet de grens over.
De gevolgen van de HPAI-uitbraken op de handel in pluimvee(vlees) worden toegelicht in het hoofdstuk 'Export' van dit jaarverslag.

Vermijdbare problemen

NEPLUVI meent dat de bij de bestrijding ontstane problemen, waaronder de nodige risico's voor het welzijn van dieren, vermijdbaar zijn.
Door de afvoer van slachtpluimvee naar slachterijen na klinische inspectie wel toe te staan, ook naar een andere regio, ontstaan geen logistieke problemen. Bovendien komt het welzijn van de dieren niet in het gedrang.
De stalbezetting neemt niet toe tot niveaus die een negatieve uitwerking op de dieren kunnen hebben.
Als vleeskuikens niet op de geplande leeftijd worden geslacht, blijven ze doorgroeien met steeds zwaardere dieren tot gevolg. De slachtlijnen zijn hierop niet ingesteld en dit kan tot slachtproblemen leiden.
Door na inspectie het transport van eendagskuikens naar lege bedrijven toe te staan, ontstaan ook geen problemen met de opvang van deze kuikens op de broederij. Een discussie over vernietiging van dergelijke kuikens is dan overbodig. Bovendien voorkomt dit schade door leegstand vanaf zes weken na de start van een dergelijk verbod.

Hoewel NEPLUVI meent dat de problemen op de vleeskuikenbedrijven, de moeilijkheden met de export naar België uit de vrije gebieden en de schade door leegstand na de bestrijding te voorkomen waren, was sprake van een goede samenwerking met overheid en uitvoerende instanties om de bestrijding effectief te maken. Uiteraard zijn na een dergelijke uitbraak van een dierziekte altijd verbeterpunten te noemen die in een evaluatieronde met alle betrokken partijen besproken zullen worden. NEPLUVI wil graag andere afspraken maken om, zou zich een nieuwe uitbraak voordoen, zeer snel te kunnen handelen.

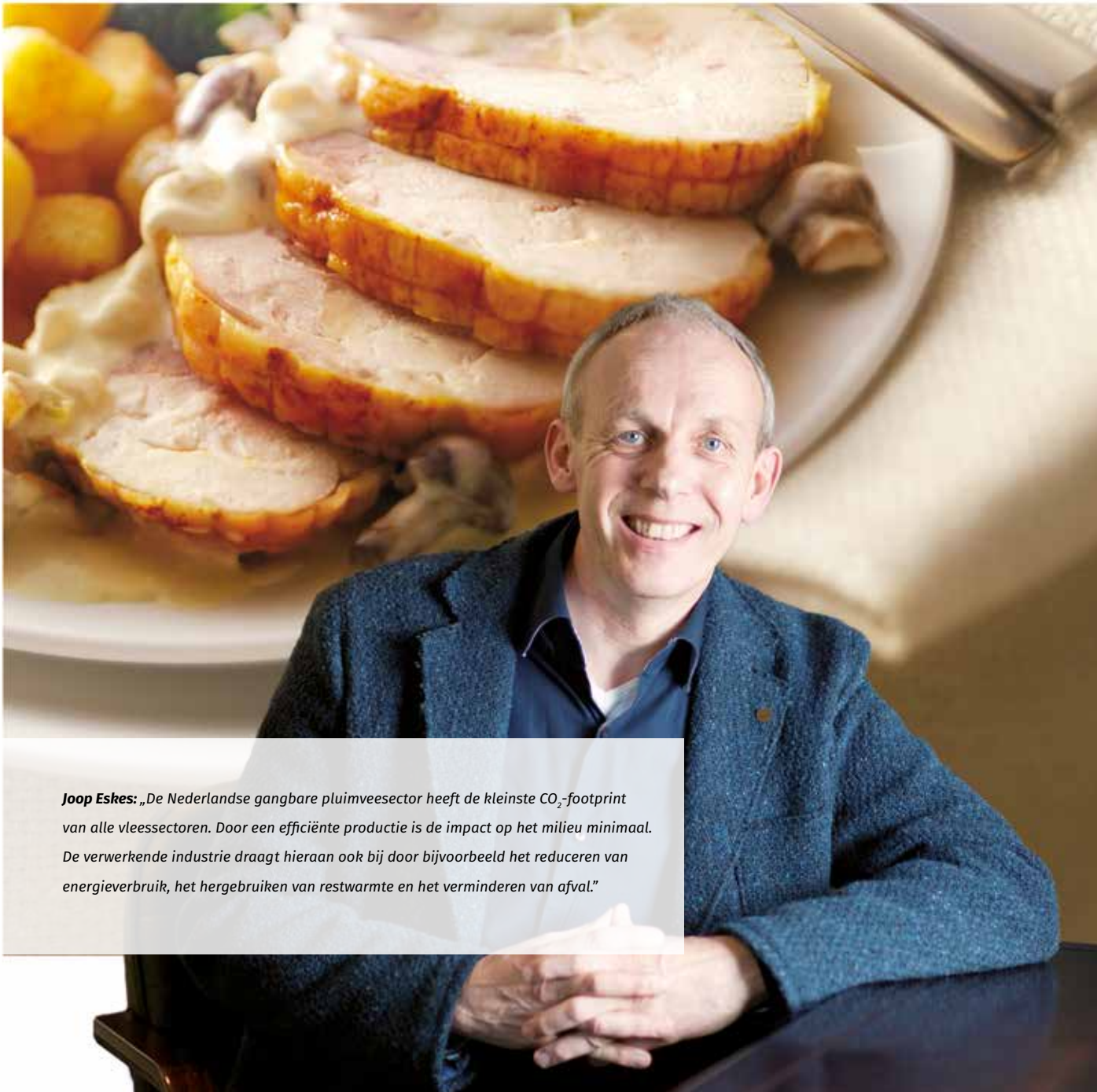

Joop Eskes: *„De Nederlandse gangbare pluimveesector heeft de kleinste CO_2-footprint van alle vleessectoren. Door een efficiënte productie is de impact op het milieu minimaal. De verwerkende industrie draagt hieraan ook bij door bijvoorbeeld het reduceren van energieverbruik, het hergebruiken van restwarmte en het verminderen van afval."*

Milieu

5

De CO_2-footprint van vleesproducten is in zijn algemeenheid ongunstig. De CO_2-footprint van pluimveevlees vormt hierop een uitzondering. Pluimvee in de gangbare productie heeft een efficiënte groei, waardoor voor de bijbehorende houderij weinig landbouwareaal nodig is. Dit heeft een gunstig effect op natuurbehoud.

Pluimveemest

De pluimveesector heeft als een van de weinige dierlijke sectoren de mestverwerking volledig geregeld. Al de mest wordt nuttig gebruikt, in Nederland of door verkoop aan het buitenland. Met behulp van biogasinstallaties en mestverbranding kan uit pluimveemest energie worden gewonnen, waarvan pluimveehouderijen op hun beurt gebruik kunnen maken. Toch blijft het altijd belangrijk om bij de aanpassing en de verbetering van het productieproces rekening te houden met de mogelijke effecten op het milieu en om processen waar mogelijk te optimaliseren. NEPLUVI is dan ook nauw betrokken bij initiatieven om de processen in de pluimveevleesverwerking milieuvriendelijker te maken.

Meerjarenafspraak Energie-Efficiëntie

De pluimveeverwerkende industrie is al jarenlang aangesloten bij het convenant Meerjarenafspraak Energie-Efficiëntie (MJA-3). Diverse branches en de overheid stellen zichzelf in dit convenant ten doel om in 2020 een reductie van 20% energie intern en 10% extern ten opzichte van 2000 te behalen. Bedrijven kunnen zich opgeven voor deelname aan dit convenant.
In 2014 heeft de vleessector een energiemiddag gehouden, waarbij het ministerie van Economische Zaken (EZ) de laatste ontwikkelingen schetste op het gebied van toekomstige wettelijke energiebesparingsverplichtingen. Andere partijen presenteerden deze middag potentievolle energiebesparingsprojecten. Het ministerie heeft aangegeven dat, naar aanleiding van de Europese Energierichtlijn 27/2012/EU, het bedrijfsleven jaarlijks gemiddeld 1,5% energie moet besparen. Bij MJA-3-bedrijven zal strenger worden gecontroleerd of zij de geplande energiebesparingen daadwerkelijk behalen. Het bevoegd gezag op de Wet Milieubeheer zal niet-MJA-3-bedrijven aan een nog strengere controle onderwerpen. In deze wet staat dat bedrijven de energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar moeten nemen. De energiemiddag verschafte de sector veel informatie over energiebesparingsmogelijkheden. Bovendien kreeg zij een overzicht van de lopende projecten en initiatieven.

Anton Storteboom: *„De Nederlandse pluimveesector produceert een breed scala aan producten uit diverse houderijsystemen. De gangbare vleeskuikenhouderij is het meest duurzame concept. Door de efficiënte groei van de dieren is maar weinig landbouwareaal nodig voor de voerproductie en is de impact op het milieu minimaal. De sector verliest dierenwelzijn hierbij niet uit het oog en werkt continu aan de verbetering hiervan door management, fokkerij en huisvesting. Een duurzaam en gezond product, waarbij dierenwelzijn hoog in het vaandel staat: daar staan wij voor."*

6

De consument

De consument is misschien wel de voornaamste schakel in de pluimveevleesketen. Een juiste voorlichting van de consument is dan ook zeer belangrijk. Een eerlijk verhaal over de pluimveevleesproductie begint al bij de burger thuis.

Promotie

De producenten willen graag hun product promoten, zodat consumenten hiervoor kiezen. Voor deze productpromotie is in 2014 een zelfstandige stichting opgericht: de Stichting Kip Promotie (SKIP). Deze stichting heeft eigen leden en een eigen bestuur, maar krijgt ondersteuning van het NEPLUVI-secretariaat.
Naast de promotie van het eindproduct is het van belang dat consumenten correct worden geïnformeerd over de verschillende productiewijzen van pluimveevlees. Voor de pluimveesector is dit, gelet op de regelmatige, suggestieve en gekleurde berichtgeving over de pluimveevleesproductie, meer dan ooit van belang. Door middel van sectorpromotie wil NEPLUVI de juiste informatie bieden over alle productiewijzen van pluimveevlees. Pluimveevleesproducenten hanteren uiteenlopende productiemethoden, die allemaal hun sterke en zwakke punten hebben.
Het is onze overtuiging dat de consument op basis van correcte en eerlijke informatie over deze productiemethoden zijn keuze moet kunnen maken.

Toekomstvisie

Voor de sectorpromotie heeft NEPLUVI de Werkgroep Sectorpromotie opgericht, die bestaat uit vertegenwoordigers vanuit de gehele pluimveevleesketen. In 2014 is NEPLUVI gestart met het opstellen van een toekomstvisie op de Nederlandse pluimveevleesketen: Hoe staat de sector er nu voor en wat is de gewenste richting voor de komende jaren? Waar moet de sector als geheel naartoe werken om tot een nog duurzamere pluimveevleesproductie te komen? Door te kijken naar de in de afgelopen jaren gerealiseerde verbeteringen en naar de nog lopende verbetertrajecten, kan een bijdrage worden geleverd aan een gezonde toekomst van de sector.

Het creëren van een positief imago begint bij de jongsten van onze samenleving. Op scholen wordt regelmatig met lesmateriaal gewerkt, dat verschillende organisaties hebben aangeleverd. Zo kan bijvoorbeeld ook ‘gekleurd’ lesmateriaal van ngo’s worden gebruikt. Het is belangrijk dat consumenten al op jonge leeftijd eerlijke informatie krijgen over de sector, zodat zij op latere leeftijd gefundeerde keuzes kunnen maken. NEPLUVI heeft daarom in 2014 een bijdrage geleverd aan de promotie van het educatiepakket van de Stichting Kip.Kiplekker.

Consument & burger

Consumenten bepalen voor een groot deel het aanbod in de supermarkten. Immers, zij moeten de aangeboden producten willen kopen. Consumenten vormen echter een van de moeilijkst te beïnvloeden doelgroepen. Terwijl zij als burger hun zorgen uiten over bijvoorbeeld dierwelzijn, kiezen zij als consument in de winkel vaak de goedkoopste of gemakkelijkste producten. Dit verschil tussen consument en burger is een uitdaging bij sectorpromotie.

Om de burger te bereiken, maakt NEPLUVI waar mogelijk en gewenst gebruik van de media. Zo is in 2014 het televisieprogramma RTL Kidsjen uitgezonden, waaraan NEPLUVI een bijdrage heeft geleverd. In vier afleveringen is aandacht besteed aan de verschillende schakels in de pluimveevleesketen, steeds gekoppeld aan een ander thema, zoals voedselveiligheid of dierenwelzijn. Een paar dagen na de eerste aflevering van het televisieprogramma 'Boer zoekt Vrouw' is een interview met een vleeskuikenhouder in het bijbehorende tijdschrift gepubliceerd. Via dergelijke uitingen wordt de burger geïnformeerd over de realiteit in de pluimveevleesketen en kunnen hardnekkige fabels en achterhaalde feiten worden weerlegd.

Parlementaire barbecue

Politici, media en opinieleiders zijn belangrijke doelgroepen van de promotieactiviteiten van NEPLUVI. Politici spelen uiteraard een belangrijke rol bij het opstellen van het beleid in Nederland, maar kunnen ook invloed uitoefenen op het imago van de sector. NEPLUVI en de Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV) hebben in 2014 gezamenlijk de parlementaire barbecue georganiseerd. Deze barbecue vindt elk jaar plaats op de laatste dag vóór het zomerreces, wordt goed bezocht door bewindslieden en krijgt veel media-aandacht. Onder het genot van een hapje en een drankje kan in een informele sfeer worden overlegd. Na de geslaagde barbecue in 2014 willen NEPLUVI en het COV deze ook in de toekomst blijven organiseren.

Herkomstetikettering

Om de consument te informeren over de kwaliteitseisen waaraan een product voldoet en om hem of haar een duidelijke keuze te bieden, kan het belangrijk zijn om op de verpakking de herkomst te vermelden. De Europese Commissie heeft al in 2013 bepaald dat op naturel pluimveevlees 'het land van houden' en 'het land van slachten' van de dieren moeten worden vermeld. Het afgelopen jaar zette deze discussie zich voort, waarbij is gesproken over dezelfde herkomstetiketteringseisen voor vlees als ingrediënt. Hieronder valt vlees dat is verwerkt in samengestelde levensmiddelen, zoals pizza's.

Het is van belang om consumenten op een juiste manier te informeren over de herkomst van de producten die zij kopen. De hieraan verbonden kosten moeten wel proportioneel zijn. Het is de vraag in hoeverre herkomstetikettering van vlees als ingrediënt aan de informatiebehoefte bijdraagt.

Gert-Jan Tomassen: *„De Nederlandse pluimveevleessector is voor een zeer groot deel afhankelijk van de export. Niet alleen binnen de Europese Unie, maar ook daarbuiten vindt Nederlands pluimveevlees haar weg. Het is van belang onze handelspartners goed te blijven informeren, zodat we een betrouwbare partij blijven. Ondanks de grote tegenslagen in 2014, heeft de sector haar positie van belangrijke exporteur weten te behouden en dat is bewonderenswaardig."*

7

Export

De Nederlandse pluimveevleessector is een netto-exporteur. Zij is voor een groot deel afhankelijk van haar afzet in het buitenland. De interne Europese markt vormt het belangrijkste afzetgebied van ons pluimveevlees. Ruim een kwart van het geëxporteerde pluimveevlees vindt zijn bestemming in derde landen. Sinds 1 januari 2014 behartigt NEPLUVI de exportbelangen van de pluimveevleessector in bijeenkomsten met het ministerie, de NVWA en landbouwraden. Daarnaast biedt NEPLUVI individuele ondersteuning aan bedrijven met exportproblemen.

Meer ruimte

Op het gebied van export begon 2014 positief. Door aanpassingen van het exportcertificaat is meer ruimte gecreëerd voor de export naar Marokko, hebben diverse landen beperkingen opgeheven die golden na eerdere uitbraken van laagpathogene vogelgriep en startte een nieuwe aanvraagronde voor exportregistraties voor Vietnam.
2014 bracht echter ook een aantal grote uitdagingen voor de export met zich mee. De handel met de twee belangrijke afzetmarkten Zuid-Afrika en Rusland verliep moeizamer of was niet meer mogelijk. Door de HPAI-uitbraken eind 2014 waren de laatste maanden zeer ongunstig voor de handel. Daardoor kwam de export naar een groot deel van de derde landen volledig stil te liggen.

Antidumpingmaatregelen Zuid-Afrika

Zuid-Afrika voert een antidumpingonderzoek uit. Op basis van dit al in oktober 2013 gestarte onderzoek beschuldigt het land Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk ervan pluimveevleesdelen met bot op de Zuid-Afrikaanse markt te hebben afgezet tegen dumpprijzen. NEPLUVI is het niet eens met deze zienswijze van Zuid-Afrika. Ondanks veel ingebrachte argumenten van het ministerie van Buitenlandse Zaken en van de advocaten van o.a. NEPLUVI, werden op 4 juli 2014 voorlopige heffingen ingesteld. Een voorlopige heffing van 22,81% voor Nederland (Verenigd Koninkrijk 22,03% en Duitsland 73,33%) was ongunstig voor de exportmogelijkheden. Op een markt met kleine marges leidt zo'n percentage tot een ernstige verstoring. Zuid-Afrika representeerde de laatste jaren ongeveer 25% van de totale pluimveevleesafzet van Nederland in derde landen. De verstoring van deze afzet heeft dan ook ernstige gevolgen.

Diverse aspecten van het onderzoek zijn niet volgens WTO-afspraken afgehandeld. Nederland heeft de International Trade Advisory Committee (ITAC) van Zuid-Afrika hierop diverse malen gewezen. Een reactie op deze kritiek blijft uit. Ook vinden geen verificatiebezoeken plaats aan de deelnemende bedrijven in Nederland (en Duitsland en het Verenigd Koninkrijk). Daarom bezoekt de voorzitter van NEPLUVI de ITAC tijdens een door minister Ploumen geleid bezoek aan Sint-Petersburg en Kaapstad. Bij de ontmoeting met de ITAC worden afspraken gemaakt over de transparantie van de berekeningen van de heffingen. Deze afspraken krijgen helaas maar moeilijk navolging van Zuid-Afrikaanse zijde. Desondanks blijkt het bezoek enig effect te hebben gesorteerd. In de zomer van 2014 bezoekt de ITAC bijna alle Nederlandse bedrijven die meedoen aan het onderzoek. Deze bezoeken hebben wél het gewenste effect. In de zogeheten 'essential facts letter' met aanbevelingen van de ITAC worden voor deze bedrijven beduidend lagere heffingen van 0 tot 4% gehanteerd. De voorlopige heffingen lopen begin 2015 af. Vervolgens worden eventueel de definitieve heffingen bekendgemaakt.

Russische boycot

In augustus incasseert de sector een tweede klap als Rusland een boycot afkondigt voor een grote diversiteit aan landbouwproducten uit de Europese Unie, de Verenigde Staten, Canada en Australië. Deze boycot is een directe reactie op economische sancties die deze landen hebben ingesteld tegen Rusland, als antwoord op de bemoeienissen van Rusland in de Krim. Helaas hebben de politieke ontwikkelingen in deze regio en de reacties hierop verstrekkende gevolgen voor diverse landbouwsectoren, waaronder de pluimveevleessector.
Rusland stelt de boycot in eerste instantie in voor een jaar. Binnen korte tijd wordt de boycot echter afgezwakt voor producten waarvan Rusland afhankelijk is. Hierdoor kunnen producten als zaden, pootgoed, eendagskuikens en broedeieren weer worden geëxporteerd. De boycot voor pluimveevlees blijft van kracht.
Bedrijven lijden directe schade, omdat partijen vlees 'gere-importeerd' moeten worden en zij daarnaast afzet verliezen. De boycot heeft ook vergaande gevolgen voor de langere termijn. Rusland is niet in staat om het door de boycot gevallen gat op korte termijn met eigen productie in te vullen. Andere grote exporteurs zoals Brazilië en China maken hiervan gebruik en nemen de markt in Rusland over. De geschiedenis leert dat het zeer lastig is om zo'n groot marktaandeel terug te winnen. De gevolgen van deze boycot zullen dan ook nog lang te merken zijn.

Taskforce Versnelde Markttoegang

Samen met het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Buitenlandse Zaken, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en vertegenwoordigingen uit de getroffen sectoren, wordt de Taskforce Versnelde Markttoegang opgericht om de sectoren die zijn getroffen door de boycot te ondersteunen. NEPLUVI waardeert de inspanningen van de overheid om de schade zoveel mogelijk te beperken en neemt deel aan de bijeenkomsten van de taskforce.

Deze taskforce inventariseert de mogelijkheden om nieuwe afzetmarkten te creëren en organiseert hiervoor promotionele activiteiten in en handelsmissies naar interessante landen binnen en buiten de EU.

Importregeling Oekraïne

In 2012 is een voorstel voor een vrijhandelsakkoord tussen de EU en Oekraïne uitgewerkt. In dit voorstel doen beide partijen concessies om de handel op een evenwichtige manier te kunnen versoepelen. Dit akkoord is echter nog niet ondertekend en daarom nog niet ingegaan.

Naar aanleiding van de slechte situatie in de Oekraïne, veroorzaakt door de politieke ontwikkelingen in de regio, besloot de EU in maart 2014 om het voorstel eenzijdig en versneld te laten ingaan.
Dit betekende dat het handelsakkoord al deels van kracht werd: alleen dat deel waarin de EU concessies doet richting de Oekraïne om de economie in het land te ondersteunen. Oekraïne kreeg hierdoor voor export naar de EU tariefvrije quota voor diverse producten en een gereduceerd importtarief voor andere producten. Door deze overeenkomst kon de Oekraïne tot 1 november 2014 16.000 ton pluimveevlees tariefvrij importeren in de EU. Dergelijke akkoorden vormen altijd een gevaar voor de interne markt, zeker als die markt al door andere ontwikkelingen onder druk staat.

Strengere EU-regels

De in de EU geldende regels voor de productie van dierlijke producten zijn vaak strenger dan de regels in derde landen, met name als het gaat om eisen op het gebied van dierenwelzijn en milieu.
Strikte productie-eisen garanderen kwalitatief goede en duurzame producten en een hoog niveau van dierenwelzijn, voedselveiligheid en milieuvriendelijkheid. Deze eisen brengen echter ook hogere productiekosten met zich mee, waardoor de concurrentie met derde landen bemoeilijkt wordt. Door de grenzen van de Europese Unie open te stellen voor producten met een lagere kwaliteitsstandaard en dus een lagere kostprijs, worden de eigen producenten geconfronteerd met oneerlijke concurrentie. NEPLUVI is van mening dat dit voorkomen moet worden.

Vrijhandelsakkoorden

Sinds een aantal jaren werkt de Europese Commissie aan vrijhandelsakkoorden met diverse landen. Afhankelijk van het land heeft de pluimveevleessector belangen bij het wel of niet afsluiten van deze akkoorden. Via de Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU (a.v.e.c.) is de sector nauw betrokken bij de onderhandelingen. Zij informeert en stuurt de Commissie waar nodig en mogelijk.

Een gelijk speelveld is van groot belang voor eerlijke en goede handel, maar helaas is dat nu niet altijd het geval. Hoewel internationale handelsverdragen regels stellen aan de import vanuit andere landen, zou het goed zijn als import van landen met een beduidend lagere kwaliteitsstandaard zoveel mogelijk van de Europese markt wordt geweerd. In elk geval moet in alle handelsakkoorden worden voorkomen dat alleen vanuit EU-zijde concessies worden gedaan.
Een dergelijke discussie speelt in 2014 ook in het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), het handelsakkoord tussen de EU en de Verenigde Staten. Door grote verschillen in de productiesystemen van pluimveevlees in beide regio's, is de kans groot dat concessies worden gedaan waardoor producten uit de VS met een lagere prijs de Europese producten onder druk zetten.

Farm-to-fork

In de EU is het gebruik van chloor en andere middelen om pluimveekarkassen te reinigen al geruime tijd verboden, terwijl dit in de VS nog is toegestaan. NEPLUVI zou graag zien dat op deze manier behandeld kippenvlees niet op de EU-markt terechtkomt. De productiekolom in Europa is ingericht op het minimaliseren van de voedselveiligheidsrisico's in alle fasen van de productie, zodat een dergelijke desinfectiestap aan het eind van het proces onnodig is. Het zogenaamde farm-to-fork-principe. Het past ook niet in de visie van de Europese producenten om desinfecterende stoffen toe te voegen aan een naturel product. In Nederland kent de sector overigens meer vrijwillige monitoringsprogramma's dan in diverse andere EU-landen. Het private Proces Hygiëne Criterium voor Campylobacter is hiervan een voorbeeld. Een gelijk speelveld moet in elk geval ook binnen het TTIP bovenaan staan. De discussie rond TTIP heeft ook de discussie over het gebruik van deze middelen in de EU opnieuw aangezwengeld. Het gaat hierbij niet om zware middelen zoals chloor, maar om lichtere middelen als peroxy acetic acid. Als het gebruik van desinfecterende stoffen in Europa zou worden toegestaan, is immers ook weer sprake van een gelijk speelveld. Bij de toelating spelen dus niet alleen veiligheidsaspecten een rol, het principiële aspect (voorzorgsprincipe) heeft ook een politieke lading. Via werkgroepen van de a.v.e.c. is NEPLUVI nauw betrokken bij deze discussies en neemt zij deel aan overleggen over het TTIP tussen a.v.e.c. en de Europese Commissie.

Hoogpathogene Aviaire Influenza

De grootste invloed op de export in 2014 hadden de uitbraken van Hoogpathogene Aviaire Influenza (HPAI) in november. In de meeste met derde landen afgesloten certificaten staan eisen waarin wordt verzocht te garanderen dat producten alleen uit een land komen dat vrij is van HPAI. De eisen gaan vaak verder dan de binnen de EU voor het intraverkeer gehanteerde eisen en zijn meestal voor een langere periode van kracht.

De importbeperkingen die veel derde landen hanteren bij een uitbraak van HPAI hebben een enorme impact op de Nederlandse pluimveevleessector. In december 2014 werd een afzetdaling naar landen buiten de EU van bijna 40% t.o.v. het gemiddelde geconstateerd. (in kg, bron: Eurostat).
Naast het grote afzet- en dus omzetverlies ontstaat een overschot aan pluimveevlees op de interne markt. Dit drukt de prijzen sterk. Het Verenigd Koninkrijk en Duitsland werden eveneens getroffen door het HPAI-virus, waardoor dit prijseffect extra werd versterkt. Zij konden een groot deel van hun producten ook niet in derde landen afzetten.
Bij een uitbraak van een bestrijdingsplichtige dierziekte is het uiteraard het allerbelangrijkst om deze uitbraak onder controle te krijgen en verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Daarnaast is het van groot belang om direct vanaf het begin de handelspartners goed te informeren over de maatregelen die Nederland neemt en duidelijk te maken dat de situatie onder controle is zodra dit het geval is en geen onnodige maatregelen te nemen die vragen oproepen. Er ontstaan dan geen vraagtekens bij derde landen. Zo kan soms worden voorkomen dat importverboden worden ingesteld. Ook kan eenduidige informatie ervoor zorgen dat de opheffing van een importverbod wordt versneld.

ZONERING

Naast oplossingen voor acute problemen, bijvoorbeeld met partijen die onderweg zijn naar landen die na een uitbraak een importverbod hebben afgekondigd, is het van belang om landen te verzoeken zonering toe te passen. Hierdoor zullen de maatregelen alleen betrekking hebben op plaatsen waar een uitbraak heeft plaatsgevonden. In het beste geval hanteren landen, nadat de situatie weer onder controle is, alleen gedurende een vastgestelde periode een importverbod. Veel landen staan hiervoor open, waarbij sommige landen kiezen voor het uitsluiten van bestuurlijke eenheden, zoals gemeentes of provincies.
Voor alle landen geldt echter dat informatie over de actuele situatie in Nederland en een rechtstreeks zoneringsverzoek noodzakelijk zijn om dergelijke procedures in gang te zetten.
Bij de heropening van exportmarkten is een goede samenwerking tussen de brancheorganisaties, waaronder NEPLUVI, de Nederlandse overheid en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit daarom van groot belang.

Huib van de Vecht: *„De werknemers zijn het kapitaal van een bedrijf. Het is dan ook belangrijk om een goede werkomgeving te creëren en de werknemers te beschermen tegen invloeden van buitenaf. Daarnaast is het van belang een bedrijf als geheel gezond te kunnen houden en hiervoor dient ruimte gegeven te worden in afspraken tussen de diverse partijen in de sector."*

8

Sociale zaken

Zonder mensen geen productie. In 2014 zijn ongeveer 9.000 mensen werkzaam in de Nederlandse pluimveeverwerkende industrie. Sociale Zaken Pluimvee Industrie (SZPI) behartigt de belangen van de werkgevers en de werknemers in de sector. Het secretariaat van SZPI is het aanspreekpunt voor sociale aangelegenheden in de pluimveeverwerkende industrie en houdt zich bezig met onderwerpen als pensioen, scholing en collectieve arbeidsovereenkomsten.
SZPI is een initiatief van NEPLUVI, FNV Bondgenoten en CNV Vakmensen, die samen het Georganiseerd Overleg vormen.

Collectieve arbeidsovereenkomst

Al geruime tijd wil NEPLUVI de arbeidsvoorwaarden in de sector moderniseren. De huidige cao kent een historie van een halve eeuw.
De gewenste modernisering zou recht moeten doen aan de belangen van zowel werkgevers als werknemers. Een modernisering met in de huidige tijd passende voorwaarden, die de sector zo optimaal mogelijk voorbereiden op de toekomst.
In het tot halverwege 2014 gehouden cao-overleg is de discussie over de aanpassing van de voorwaarden aan de huidige tijd teleurstellend verlopen. Zelfs op losse onderdelen bleek het onmogelijk de gewenste modernisering te realiseren.
De Nederlandse sector moet ook met andere EU-lidstaten concurreren op de binnenlandse markt. Daarbij speelt de beheersing van de loonkosten een belangrijke rol. De werkgeverslasten zijn in Nederland hoog. Daarnaast speelt een wijziging in een andere cao, de cao voor de uitzendbranche, een belangrijke rol. Werkgevers vinden een loonsverhoging van meer dan 20%, per 30 maart 2015, niet proportioneel. In het loongebouw in de pluimvee-cao was deze wijziging niet voorzien.

Vermeende misstanden

Nadat in de eerste helft van 2014 de cao over 2013 eindelijk was vastgesteld, kwamen de onderhandelingen over een nieuwe cao volledig stil te liggen na een rapport van de FNV. In dit rapport werd ingegaan op vermeende misstanden in de industrie, waarbij werkgevers zich niet aan de wet en de cao-afspraken zouden hebben gehouden. NEPLUVI bestrijdt dit. Bovendien is het rapport, tegen de gemaakte afspraken in, eerst met de pers gedeeld. Dit was voor NEPLUVI aanleiding om het overleg met de FNV op te schorten. Zodra de FNV toegeeft dat zij een verkeerde voorstelling van zaken heeft gegeven en excuses aanbiedt, is volgens NEPLUVI overleg weer mogelijk.
NEPLUVI heeft wel een advies voor de beloning opgesteld. Nieuwe werknemers met meestal een contract voor bepaalde tijd, die maximaal 52 weken werkzaam zijn in een bedrijf, vallen onder een instroomschaal. Dit is een schaal op het niveau van de Wet Minimum Loon.
Daarnaast zijn de schaallonen voor medewerkers met meestal een contract voor onbepaalde tijd per 1 december 2014 met 1,5% verhoogd. Met dit advies wordt een extreme stijging van de loonkosten in de sector door de wijziging van een cao buiten de invloedsfeer van de sector voorkomen.
Dit advies kan worden beschouwd als een aanloop naar de toekomst, waarin NEPLUVI nieuwe arbeidsvoorwaarden in de pluimveeverwerkende industrie wil realiseren. In principe wil NEPLUVI komen tot een nieuwe cao in overleg met vertegenwoordigers van de werknemers.

Arbocatalogus

In de Arbocatalogus staan richtlijnen en oplossingen die de veiligheid en het werkcomfort in de pluimveeverwerkende bedrijven vergroten. Alle belangrijke thema's die van invloed zijn op een gezonde en prettige werkomgeving zijn hierin opgenomen. In 2014 is de catalogus uitgebreid met twee belangrijke onderwerpen: biologische agentia en klimaat.
'Biologische agentia' is een verzamelnaam voor micro-organismen die van plantaardige of dierlijke herkomst zijn. Hieronder vallen levende organismen, zoals schimmels, bacteriën, parasieten en virussen, maar ook deeltjes van levende of dode bacteriën (endotoxinen). Biologische agentia kunnen schadelijk zijn voor de mens. Werknemers in de pluimveeverwerkende industrie lopen een verhoogd risico om in aanraking te komen met deze agentia.
Deze kunnen een negatief effect hebben op hun gezondheid. Daarom is het van belang dat werkgevers maatregelen nemen om hun medewerkers te beschermen tegen blootstelling aan biologische agentia. In 2014 is aan de Arbocatalogus van de sector een hoofdstuk toegevoegd met aanbevelingen en verplichtingen om een veiligere werkomgeving te creëren.

Comfortabel klimaat

Een ander aspect dat van invloed is op de werkomgeving is het klimaat op de werkvloer. Temperatuur, luchtvochtigheid, koude en warme straling en luchtsnelheid hebben een effect op het comfort op de werkplek. Door de specifieke werkzaamheden in de pluimveeverwerkende sector is het niet altijd mogelijk een volledig comfortabel klimaat te creëren. Blootstelling aan een minder gunstig klimaat moet echter altijd zoveel mogelijk worden beperkt. In 2014 is het voorstel gedaan om aan de Arbocatalogus richtlijnen en goede praktijken voor een prettig werkklimaat toe te voegen. Na goedkeuring door de Inspectie SZW zijn deze onderwerpen in de catalogus opgenomen.

Werktijdverkorting

Een uitbraak van een dierziekte kan ook gevolgen hebben voor de werkgelegenheid in de pluimveevleessector. Eind 2014 werden enkele gevallen van vogelgriep vastgesteld bij commercieel pluimvee in Nederland. Er moest een aantal maatregelen worden genomen om verdere verspreiding van vogelgriep te voorkomen. Hierdoor kwamen pluimveeslachterijen enkele dagen stil te liggen. Andere slachterijen werden geconfronteerd met een lagere aanvoer.

Als werkgevers na een vogelgriepuitbraak verwachten over een langere periode minstens 20% minder werk te hebben, kunnen zij werktijdverkorting aanvragen. Deze maatregel beschermt werkgevers tegen de gevolgen van dergelijke omstandigheden die niet onder de normale ondernemersrisico's vallen. Voor werknemers betekent dit vaak dat zij het volledige loon alsnog krijgen uitbetaald via een WW-uitkering. Zij ondervinden hiervan dus geen negatieve gevolgen. Na de uitbraken van vogelgriep kregen werkgevers in de pluimveewerkende industrie in 2014 de mogelijkheid om werktijdverkorting aan te vragen.

Wytze van der Meer: *„Het is belangrijk om te weten hoe het ervoor staat in een sector. Het bijhouden van productiecijfers is daarbij een belangrijk onderdeel. De interesse van de consument voor pluimveevlees blijft stijgen, dat tonen de cijfers ook dit jaar weer aan. Daarnaast geven import- en exportcijfers een duidelijk beeld van de impact van dierziekten of andere handelsbelemmeringen op de sector."*

9

Marktinformatie

Nederland huisvest vijftien grote pluimveeslachterijen, waar vooral vleeskuikens, maar ook eenden, leghennen en vermeerderingsdieren worden geslacht. Al deze slachterijen zijn aangesloten bij NEPLUVI. Sinds begin 2014 vraagt NEPLUVI elk kwartaal de productiecijfers op bij haar leden. Dit levert een overzicht op van het geslacht gewicht door de tijd heen.

Populair pluimveevlees

In 2014 bereikte de Nederlandse pluimveeverwerkende sector een productie van ruim 986.000 ton pluimveevlees. Het overgrote deel hiervan komt van de slacht van vleeskuikens, zo'n 935.000 ton vlees. Deze productiestijging ten opzichte van 2013 duidt op een toenemende populariteit van pluimveevlees, mede dankzij de gunstige prijs, de gemakkelijke en snelle bereiding en de geringe CO_2-footprint.

Geslacht gewicht 2000-2014

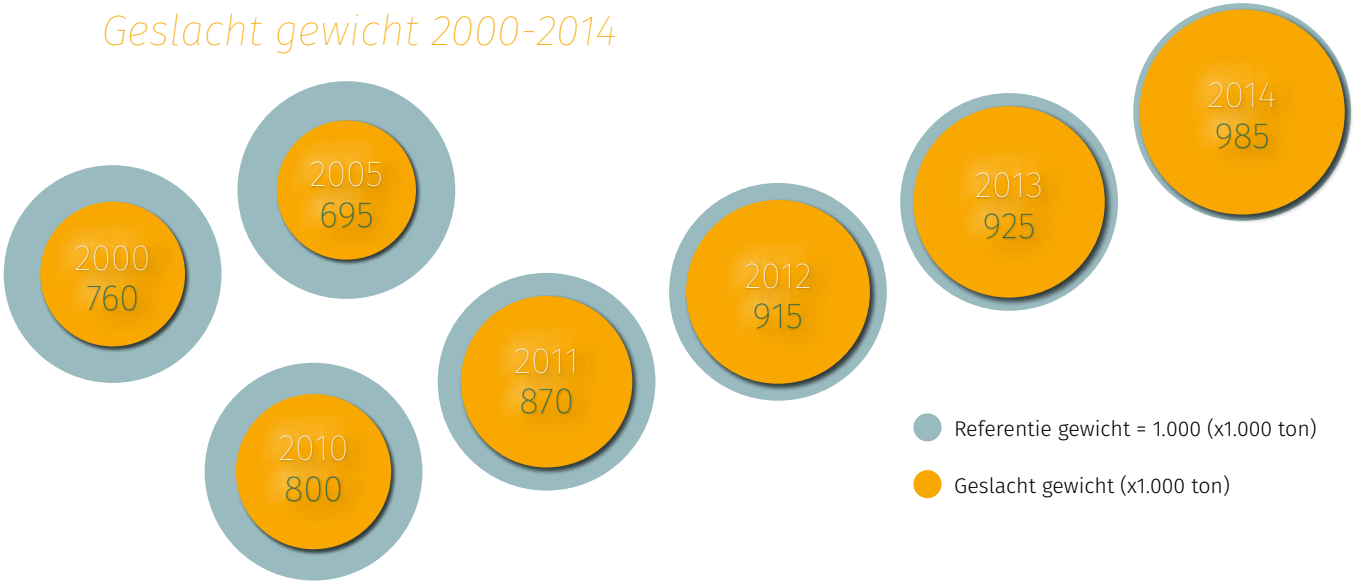

Netto-exporteur

Nederland is een netto-exporteur van pluimveevlees. Dit betekent dat ons land meer pluimveevlees exporteert dan importeert. In 2014 werd ruim 400.000 ton aan vers pluimveevlees geïmporteerd, waarvan ongeveer een vijfde afkomstig was van buiten de Europese Unie. Onder de noemer 'vers pluimveevlees' vallen alle producten onder de Europese HS-code 0207. Dit betreft onder andere diverse pluimveedelen, maar ook separatorvlees zonder toevoegingen. Onder de definitie van vers valt ook bevroren pluimveevlees. Naast vers pluimveevlees ex- en importeert Nederland ook pluimveevleesbereidingen (met toevoegingen) en -producten (zoals gegaard pluimveevlees). De cijfers in dit jaarverslag hebben betrekking op de im- en export van vers pluimveevlees.
Binnen de EU zijn onze belangrijkste pluimveevleesleveranciers het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en België.

Overzicht import vanuit EU-landen, 2014

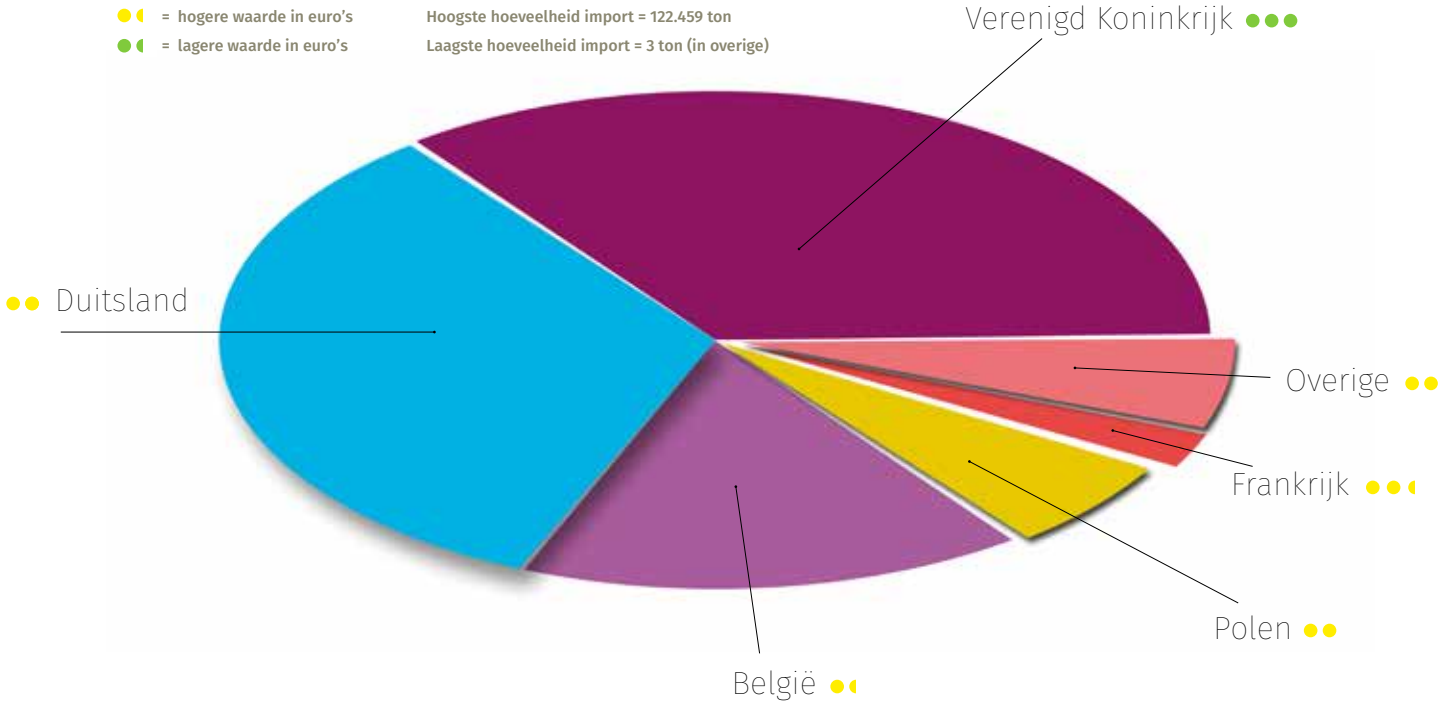

Buiten de EU leveren Brazilië en de Oekraïne de grootste hoeveelheid pluimveevlees aan Nederland.

Overzicht import vanuit derde-landen, 2014

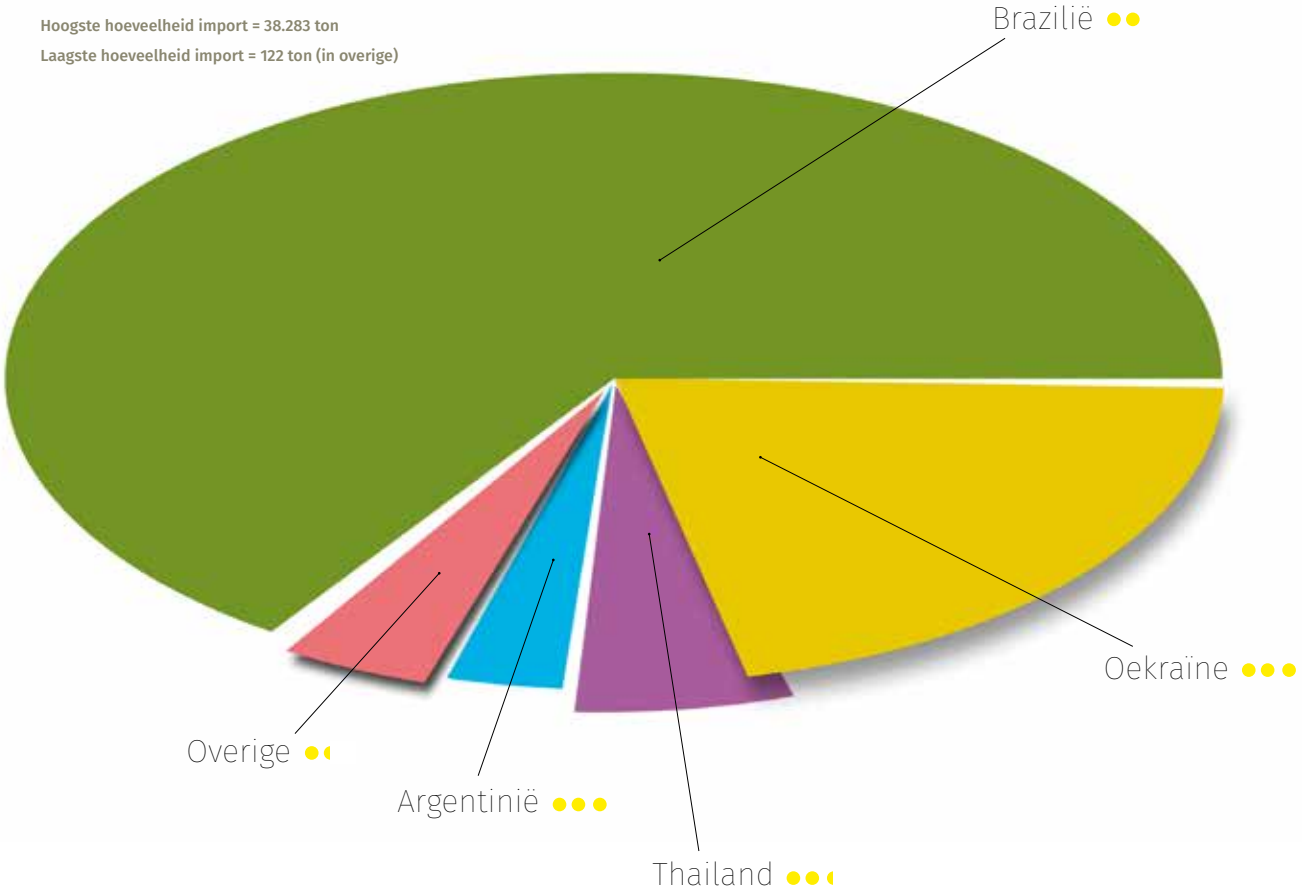

Hoge exportcijfers

De export van vers pluimveevlees vanuit Nederland is relatief hoog. In 2014 werd ruim 1,1 miljoen ton geëxporteerd. Ruim een kwart vond zijn bestemming buiten de Europese Unie. Binnen de EU zijn het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Frankrijk belangrijke afnemers. Deze landen vertegenwoordigen samen bijna driekwart van de afzet binnen de EU.

Overzicht export naar EU-landen, 2014

●◖ = hogere waarde in euro's
●◖ = lagere waarde in euro's

Hoogste hoeveelheid export = 307.518 ton
Laagste hoeveelheid export = 352 ton (in overige)

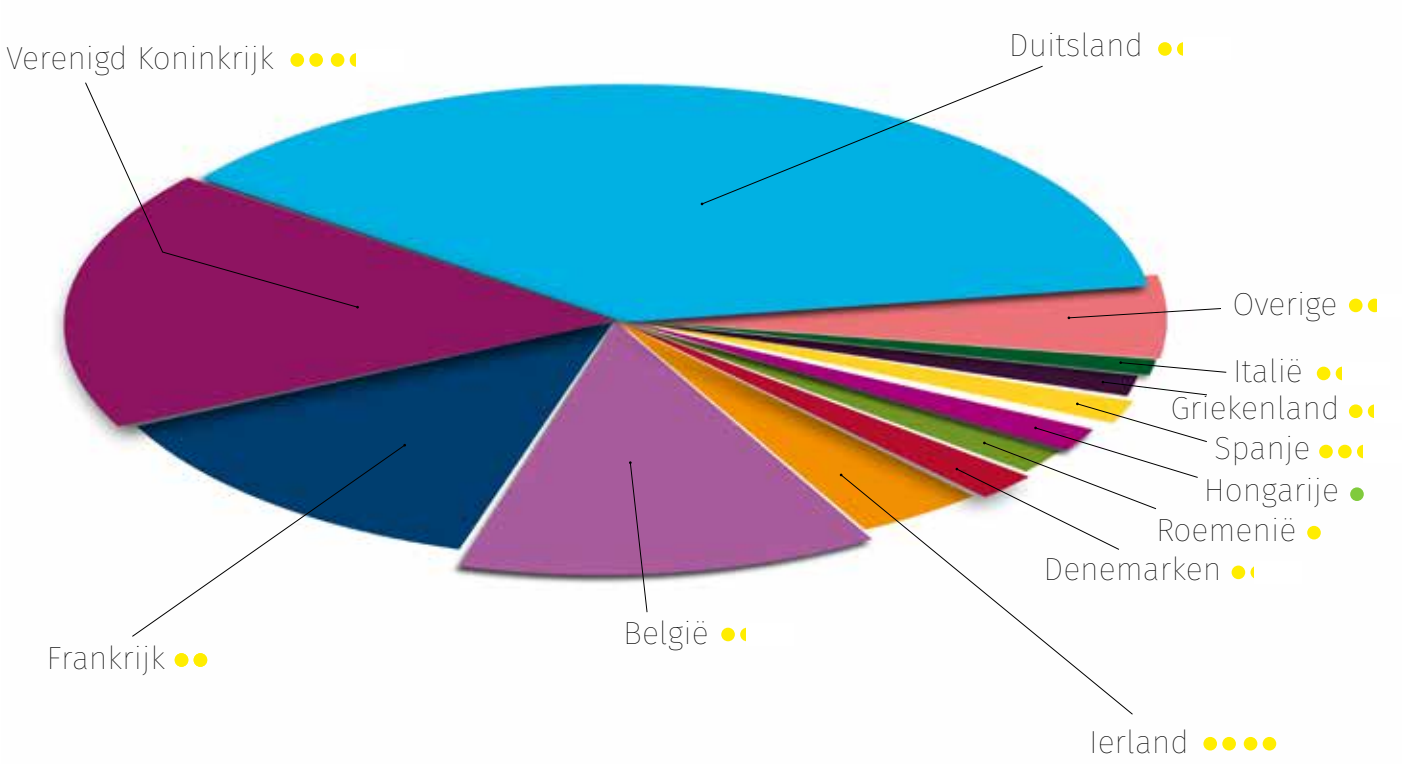

Buiten de EU staat Zuid-Afrika met stip bovenaan als belangrijkste afzetmarkt: een kwart van de afzet van vers pluimveevlees buiten de EU vindt hier plaats. Ontwikkelingen, zoals de antidumpingheffingen en de importban naar aanleiding van de HPAI-uitbraken, hebben dan ook een zeer negatief effect op de afzet van de Nederlandse pluimveesector. Bij de totale export naar derde landen veroorzaken de HPAI-uitbraken in december een daling van bijna 40% ten opzichte van de gemiddelde maand in 2014.
Na Zuid-Afrika zijn Benin, de Filipijnen en Ghana belangrijke afnemers van vers pluimveevlees uit Nederland.

Overzicht export naar derde-landen, 2014

Hoogste hoeveelheid export = 75.493 ton
Laagste hoeveelheid export = 1 ton (in overige)

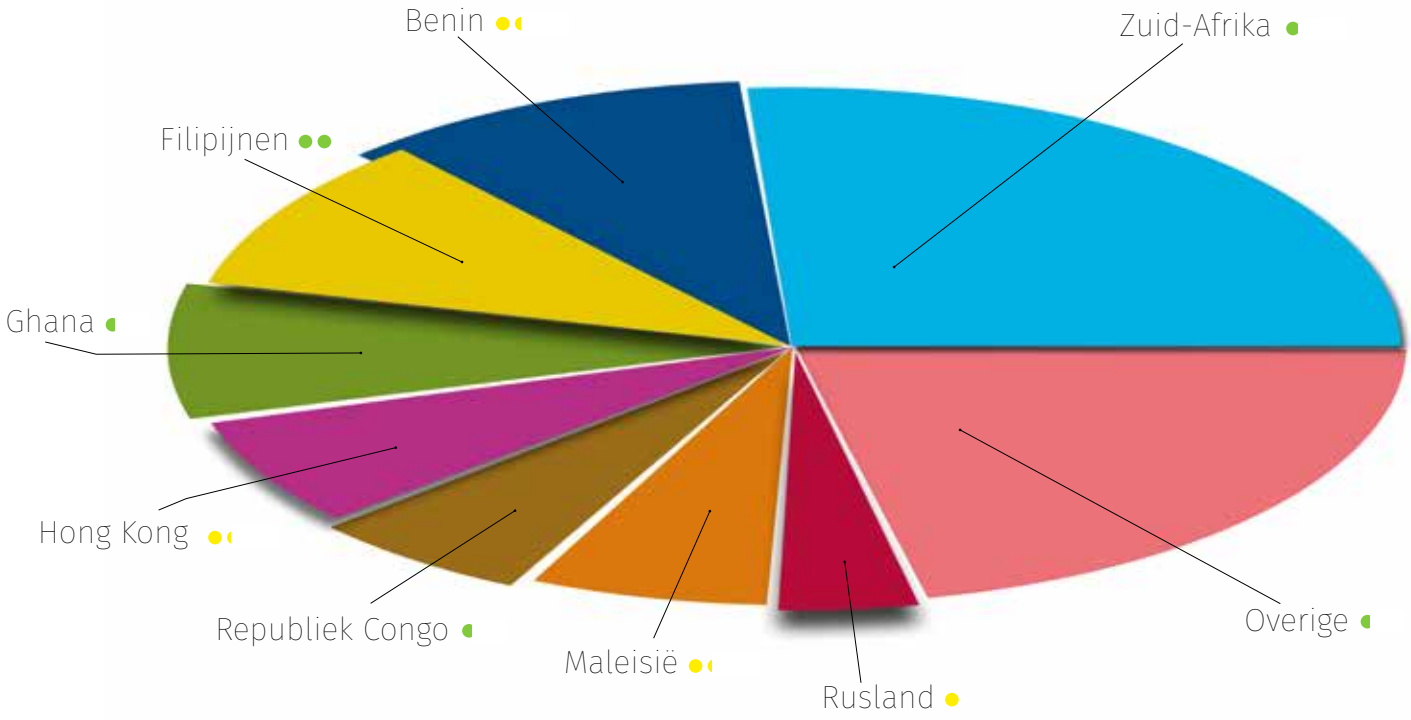

Bestuur NEPLUVI

Per 31 december 2014 bestaat het bestuur uit de volgende leden:

Gert-Jan Oplaat — VOORZITTER

Peter Poortinga — VICEVOORZITTER

Anton Storteboom — SECRETARIS

Gert van den Bor — PENNINGMEESTER

Joop Eskes

Gert-Jan Tomassen

Arno Dekkers

Wytze van der Meer

Huib van de Vecht

Secretariaat NEPLUVI

Per 31 december 2014 bestaat het secretariaat uit de volgende medewerkers:

Peter Vesseur *Algemeen secretaris*

Mark den Hartog *Beleidsmedewerker Voedselveiligheid en kwaliteit*

Arjan van Dijk *Senior beleidsmedewerker Promotie*

Anne Burgers *Beleidsmedewerker Exportondersteuning*

Carla Besselink *Secretaresse*

Femke Matthijssen *Secretaresse*

Ronald Kerkmeijer *Secretaris Sociale Zaken Pluimvee Industrie*

Sharon Wolf *Beleidsmedewerker Sociale Zaken Pluimvee Industrie*

Lijst van afkortingen

ANEVEI	Algemene Nederlandse Vereniging van Eierhandelaren
a.v.e.c.	Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the European Countries
AVINED	Stichting voor overkoepelende activiteiten van pluimveesector
CAMPYBRO	Control of Campylobacter infection in broiler flocks
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAS-systeem	Controlled Atmosphere Stunning-systeem
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond
COV	Centrale Organisatie voor de Vleessector
CVI	Central Veterinary Institute
ESBL	Extended Spectrum Beta Lactamase
EU	Europese Unie
EZ	Ministerie van Economische Zaken
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
HACCP	Hazard Analysis Critical Control Points
HPAI	Hoogpathogene Aviaire Influenza
IKB	Integrale Keten Beheersing
IKB-PSB	Integrale Keten Beheersing Pluimvee Service Bedrijven
ITAC	International Trade Advisory Committee
LTO-NOP	Nederlandse Organisatie van Pluimveehouders
MJA	Meerjarenafspraak Energie-Efficiëntie
NEPLUVI	Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie
Ngo	Niet-gouvernementele organisatie
NVP	Nederlandse Vakbond Pluimveehouders
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
OVONED	Stichting voor de eiersector
PHC	Proces Hygiëne Criterium
PLUIMNED	Stichting voor pluimveevleessector
PPE	(Voormalig) Productschap Pluimvee en Eieren
PWO	Poultry Welfare Officer
RTRS	Round Table Responsible Soy
Se	Salmonella enteritidis
SKIP	Stichting Kip Promotie
St	Salmonella typhimurium
SZPI	Sociale Zaken Pluimvee Industrie
TTIP	Transatlantic Trade and Investment Partnership
WTO	World Trade Organization
WUR	Wageningen University & Research Centre

Colofon

Redactie	Secretariaat NEPLUVI
Eindredactie	Bart Manders
Productie	Busser&tenHove Communicatie, Bemmel
Traffic	Nienke Jansen
Vormgeving	Stefan Kraaijenhagen - Zaza in Vorm, IJsselstein
Drukwerkcoördinatie	Drukwerk Unlimited, Berg en Dal
Foto Gert-Jan Oplaat	NEPLUVI
Foto's Bestuursleden	Robert Stienezen Photography
Foto's Secretariaat	NEPLUVI
Productiefoto's	Pagina 6: Meyn
	Pagina 14: Stork
	Pagina 24: Meyn
	Pagina 28: Stork
	Pagina 46: Meyn

NEPLUVI

© NEPLUVI 2015

NEPLUVI

VERENIGING VAN DE NEDERLANDSE PLUIMVEEVERWERKENDE INDUSTRIE